



Studieplan 2009/2010

Videreutdanning i rus, avhengighet og psykiske lidelser

Studiepoeng: Arbeidsmengde i studiepoeng er: 60.

Studiets varighet, omfang og nivå

Videreutdanning i rus, avhengighet og psykisk helse 60 studiepoeng, bygger på 3- årig høgskoleutdanning innen helse- og sosialfag, pedagogiske fag eller 3- årig politiutdanning.

Utdanningen gjennomføres på deltid og strekker seg over 4 semestre. Normert studietid er ett år

Innledning

Høgskolen i Hedmark har tidligere tilbudt videreutdanning i rusproblematikk i nært samarbeid med Østnorsk kompetansesenter ved Sykehuset Innlandet, divisjon psykisk helsevern. Denne videreutdanningen var bygget på rammeplan godkjent av Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet, april 1995. Undersøkelser viser at omkring halvparten av de pasientene som legges inn på psykiatriske akuttavdelinger har rusproblemer i større eller mindre grad. Det har vært en betydelig økning i slike dobbeldiagnoser gjennom flere år. Spilleproblemer vedrørende pengespill er også blitt et alvorlig problem i samfunnet.

Etter ønsker fra bl.a. fagmiljøene ved Sykehuset Innlandet, og ut fra nasjonale føringer (Regjeringens Handlingsplan mot rusproblemer 2003 – 2005, Ot.prp. nr. 3 2002 - 2003 og Ot.prp. nr. 54, 2002 - 2003) ønsker avdelingen nå å etablere et nytt studium i rus, avhengighet og psykiske lidelser. Sykehuset Innlandet opprettet i 2005 Norges første kompetansesenter for dobbeldiagnoser innen rus og psykiatri. Dette medfører et behov for økt kunnskapsoppbygging og en kompetanseheving blant de ansatte (internavisen "InnSla" nr. 4 2005).

Rusproblemer og psykiske lidelser er et sammensatt fenomen som samfunnet og myndigheter i økende grad er blitt mer oppmerksom på. Fenomenet gir konsekvenser på mange områder i samfunnet både når det gjelder folkehelse, kriminalitet og samfunnsøkonomi. Denne pasientgruppen har ikke funnet seg til rette i verken psykiatrien eller i rusmiddelomsorgen. Pasienter som både har et rusproblem og en psykisk lidelse hører ikke hjemme i ett av områdene, men i begge. Videre er pengespilleproblemer blitt et alvorlig og økende problem i samfunnet. Videreutdanningen vil derfor også fokusere på spilleavhengighet.

Rusproblematikk og psykiske lidelser hver for seg og sammen vil kreve samordning og samarbeid sektorielt og med ulike instanser på alle nivåer i samfunnet. Faggrupper med høy grad av kompetanse er nødvendig for bedre samarbeid mellom faggruppene og for bedre utnytting av eksisterende ressurser. Høyere kompetanse vil bidra til økt faglig oppmerksomhet, men viktigst er det bidrag og den hjelp som er nødvendig å gi til det enkelte individ og familie.



Videreutdanning innen rus, avhengighet og psykiske lidelser vil ligge nær andre videreutdanninger som allerede er i høgskolen, bl.a. en videreutdanning og en mastergrad i psykisk helsearbeid. Studiet vil derfor være et godt supplement til avdelingens studieportefølje og passer direkte inn under folkehelseperspektivet som er avdelingens overordnede profil på sine utdanninger.

Læringsutbytte

Hensikten med videreutdanning i rus, avhengighet og psykiske lidelser er å utdanne kvalifiserte helse- og sosialarbeidere og andre som kan møte de økende krav som stilles når de skal møte mennesker med rus, avhengighetsproblemer og psykiske lidelser. Rusproblemer og psykiske lidelser hver for seg og sammen vil kreve samordning og samarbeid sektorielt og med ulike instanser på alle nivåer i samfunnet. Faggrupper med høy kompetanse er nødvendig for bedre samarbeid mellom faggruppene og for bedre utnytting av eksisterende ressurser. Økt kompetanse vil bidra til en bedre faglig oppmerksomhet, men viktigst er det bidrag og den hjelp som er nødvendig å gi til det enkelte individ og familie.

Utdanningen baseres på de økende krav som stilles til de faggrupper som arbeider innen russektoren og innen psykisk helsevern. Videreutdanningen skal være et tverrfaglig og tverretatlig deltidsstudium. Studiet skal gi studentene kompetanse til å fremme og styrke faktorer som mestring, trivsel og psykososiale beskyttelsesfaktorer hos mennesker med samtidig rusproblemer og psykisk lidelse og som sliter med pengespillproblemer. Studiet skal også bidra til at studenten kan reflektere over samhandlingskompetansens betydning på alle nivåer.

Målene er at studentene etter endt studium har:

- tilegnet seg en generell oversikt over epidemiologi og årsaker til rusmiddelmissbruk og psykiske lidelser, samt kjenne de sentrale begrepsdefinisjoner
- kjennskap til diagnoser, diagnostiske verktøy og systemer
- kunnskap om rusfeltets og psykiatriens historiske utvikling
- kunnskap om pengespill og pengespillproblemer
- kunnskap om ulike forklarings- og behandlingsmodeller
- kunnskap om fysiologiske, psykiske og sosiale konsekvenser rusmiddelmissbruk kan ha
- kunnskap om interaksjonen mellom rusmiddelmissbruk og psykiske lidelser
- kunnskap om sentrale helse – og sosialpolitiske innsatsområder innefor rusfeltet
- forståelse for betydningen av tverrfaglig og tverretatlig samarbeid for å organisere helhetlig tjenestetilbud



- forståelse for betydningen av og kunne initiere brukervedvirkning
- forståelse for relasjonens betydning i samhandling mellom hjelper og bruker
- kjennskap om oppbygging og organisering av forskjellige behandlingstiltak
- kjennskap til aktuelle frivillige organisasjoner og hjelpetiltak
- kjennskap til aktuelt lovverk av betydning for rusfeltet

Målgruppe

Studiet retter seg i hovedsak mot ansatte innen fagfeltene rusmiddelproblematikk, avhengighet og psykiske sykdommer, der det gis behandling og oppfølging i forhold til dobbeltdiagnose- fenomenene lokalt i kommunale og regionale tjenester samt i spesialisthelsetjenestene. Studiet retter seg også mot ansatte i skoler, barnevern, fengsels- og politietaten.

Kompetanse

Studiet er tverrfaglig og vil gi studentene relevant kunnskap innenfor emnene rus, avhengighet og psykisk helse. Denne kunnskapen vil gi studentene ferdigheter til å arbeide med mennesker med en slik type flersidige problemer. Økt kompetanse i koordinering, samhandling og samarbeid av tjenester er ett av målene i studiet.

Opptakskrav fritekst

3- årig høgskoleutdanning innen helse- og sosialfag, pedagogiske fag, 3-årig politiutdanning (fra og med 1995), eventuelt godkjent realkompetanse på tilsvarende nivå.

Undervisnings- og læringsformer

Studiet søker å gi en klargjøring av ulike teoretiske perspektiver som faggruppene, deres samarbeidspartnere og brukere/pårørende mener arbeidet bør hvile på. Det legges opp til at studentene selv reflekterer over hvilke konsekvenser dette kan få for praksis. Studiet skal gjennom ulike metoder bidra til en slik klargjøring.

Erfarings og forskningsbasert kunnskap

Studiet retter seg inn mot sammenhengen mellom rusproblemer og psykiske lidelser slik de framstår i praksisfeltet. Det vil derfor være naturlig å vektlegge både den forskningsbaserte kunnskapen og kunnskap slik den blir opplevd, erfart og forstått av fagfolk og brukere i feltet.

Det betyr at studiets karakter skal tas vare på ved at etisk bevissthet, teoretiske kunnskaper, praktiske ferdigheter og klinisk kompetanse vektlegges. Studiet skal favne fagfeltet i videste forstand ved å framheve mangfoldet i forståelsesformer og tilnærming sett ut fra ulike ståsteder. Arbeidsformene i studiet skal være preget av allsidighet, personlig uttrykksform og faglig forståelse for å utløse den enkelte students potensiale for faglig vekst og kompetanse.



Studiet bygger på et læringssyn som sier at utbyttet av studiet ikke nødvendigvis har noen sammenheng med hvor mye det undervises, men derimot med hvor mye studentene selv arbeider med stoffet. Læring skjer i samhandling mellom lærere og studenter og studentene imellom. I disse møtene skapes kunnskapen den enkelte tilegner seg. Kunnskap konstrueres i møte mellom tidligere erfaring og ny innsikt. Studenter og lærere har et felles ansvar for å gjøre hverandre bedre. Dette innebærer at studentarbeider skal få tilbakemeldinger som skal bidra til å gjøre dem bedre i stedet for å ha en bedømmende form. Lærerne skal stimulere til utvikling, men studentene har selv ansvar for egen læring individuelt og kollektivt. Lærerne skal være veiledere i like stor grad som de er undervisere.

Arbeidsformer

Å få et godt utbytte av studiet forutsetter et stabilt frammøte og jevnt arbeid individuelt og i grupper. Det legges opp til varierte undervisnings- og arbeidsformer så som forelesninger, gruppearbeid, prosjektarbeid, veiledning, ferdighetstrening og praksisstudier. En stor del av studiet skjer i form av selvstudier hvor studentene arbeider selvstendig enten individuelt eller i grupper.

Det forventes at studentene bidrar med sine erfaringer og kunnskaper gjennom hele studiet

Kollokviegrupper

Studentene danner kollokviegrupper hvor de skal arbeide med studieoppgaver, hjemmeeksamen og gjennomgå litteratur. Det vil bli gitt veiledning av faglærer i kollokviegruppene etter avtale. Veiledningen tar sikte på at den enkelte deltager i gruppe reflekterer over egne praksiserfaringer. Det relateres til problemstillinger og forståelsesmåter fra studiet i den hensikt å integrere og bruke dette i egen praksis.

I tillegg vil det bli gitt veiledning på prosjektarbeid og fordypningsoppgaven.

Fordypningspraksis

Høgskolen i Hedmark, avdeling for helse- og idrettsfag har i samarbeid med praksisinstitusjonene, ansvar for å organisere og gjennomføre praksis i overensstemmelse med studieplanens krav.

Høgskolen i Hedmark, avdeling for helse- og idrettsfag vil utarbeide en samarbeidsavtale mellom høgskolen og praksisstedet, som skal synliggjøre forpliktelser og ansvarsfordeling mellom høgskolen og praksisstedet.

Vurderingsformer



Hjemmeeksamener

Studiepoeng: 15 + 5 + 10

Det benyttes hjemmeeksamen i emne 1 – 4 (se tabellen under). Hjemmeeksamen for emne 3 og 4 gjennomføres når emne 4 er gjennomført. Det vil da bli utarbeidet en felles oppgave for emne 3 og 4.

Det er utarbeidet retningslinjer for den enkelte hjemmeeksamen som skal følges ved gjennomføring av oppgavene.

Fordypningsoppgave

Studiepoeng: 15

I emne 5 skal det gjennomføres en fordypningsoppgave hvor studentene skal fordype seg i et tema som har relevans for den institusjonen den enkelte har hatt sin fordypningspraksis ved.

Fordypningsoppgaven skal være i artikkelform. Den kan utarbeides individuelt eller i gruppe på maksimalt tre personer. Ved gruppebesvarelse må deltagerne gjennomføre en muntlig høring i gruppe som vil være justerende på den endelige karakteren for den enkelte deltager.

Det er utarbeidet retningslinjer for fordypningsoppgaven som skal følges ved gjennomføring av oppgaven.

I tillegg følges retningslinjer for studentoppgaver ved Høgskolen i Hedmark, avdeling for helse- og idrettsfag ved gjennomføring av alle oppgaver.

Emne	Obligatoriske krav	Vurderingsform	Vurdering-uttrykk	Sensur
Emne 1		Hjemmeeksamen i gruppe, 15 sp	Graderte karakterer	Intern
Emne 2		Hjemmeeksamen, individuell, 5 sp	Bestått/ Ikke bestått	Intern
Emne 3 og 4				Intern



		1. Hjemmeeksamen i gruppe, 10 sp	1. Bestått/ Ikke bestått	
		2. Praktiske studier, 15 sp	2. Bestått/ Ikke bestått	
Emne 5	Veiledning på fordypnings-oppgaven	Fordypnings- oppgave individuell eller gruppe, 15 sp	Graderte karakterer	Intern og ekstern

Internasjonalisering

Det vil bli lagt til rette for utvekslingsmuligheter i utlandet innefor fordypningspraksisen på 8 uker etter studentens eget ønske i samarbeid med internasjonal komité.

Studiets innhold, oppbygging og organisering

Innhold

Videreutdanning i rus, avhengighet og psykiske lidelser, 60 sp er inndelt i 5 emner:

Emne 1: Rus, avhengighet, psykiatri og helse, 15 sp

Emne 2: Etikk og menneskesyn, 5 sp

Emne 3: Rusproblemer og psykiatriske lidelser, ulike behandlingsmodeller og integrert behandling, 10 sp

Emne 4: Organisering og samordning av tjenestene, 15 sp

Emne 5: Fagspesifikk fordypning, 15 sp

Hovedemnene bygger på hverandre og studiet følger derfor en progresjon fra emne 1 til emne 5.

Utdanningen vil ta for seg diagnoser og diagnostikk rettet mot rusmiddelproblematikk og psykiske lidelser, det sosiale miljø, kommunikasjon og veiledning.

Undervisning og pensum relateres til lokal, regional, nasjonal og internasjonal erfaring og forskning.

I studiet vektlegges tverrfaglighet, brukermedvirkning, samhandling og samarbeid på alle nivåer, samt innen ulike sektorer.



Høgskolen i Hedmark

Organisering og oppbygging av studiet

Utdanningen bygger på teoretiske og praktiske studier fordelt på 45 sp teoretiske og 15 sp praktiske studer.

I hvert semester gjennomføres samlinger over to dager. Samlingene omfatter forelesninger i sentrale tema, arbeid i grupper og veiledning på prosjektarbeid. I tillegg til samlingene skal studentene gjennomføre en to ukers prosjektpraksis som de skal skrive en rapport fra i tillegg til fordypningspraksis over 8 uker.

Mellom samlingene legges det vekt på selvstudier og at studentene arbeider med studieoppgaver og hjemmeeksamen.

Studiet legger opp til tilstedeværelse på samlingene og ved praksisinstitusjonene. Det vil bli brukt fleksible nettbaserte metoder som informasjons- og læringsverktøyet Fronter og videokonferanse.

2. år

1. år

Semester 1	Semester 2	Semester 3	Semester 4
15 sp	15 sp	15 sp	15 sp
4 samlinger à 2 dager	4 samlinger à 2 dager	2 samlinger à 2 dager	2 samlinger à 2 dager
Forelesninger	Forelesninger	Forelesninger	Forelesninger
Kollokviegruppe	Kollokviegruppe	Kollokviegruppe	Kollokviegruppe
	Prosjektpraksis/ rapport	Fordypningspraksis	Fordypningsoppgave

Praktiske studier

Praksisperiodene skal samlet ivareta helsefremmende og forebyggende arbeid (inkludert habilitering/rehabilitering) omsorg, administrasjon og undervisning. Dette skal danne grunnlaget for organisering og samordning av tjenestene for best mulig integrerte behandlingstilbud både innen sektorer og på ulike nivåer.



Prosjektpraksis

I andre semester gjennomføres 2 ukers prosjektpraksis (emne 3) relatert til en problemstilling med betydning for rus, avhengighet og psykiske lidelser i samfunnet (1. eller 2. linjetjenestene)

Fordypningspraksis

I tredje semester gjennomføres fordypningspraksis over 8 uker. Før fordypningspraksis starter, utarbeider studentene tentative mål for studiene og presiserer metoder for å nå målene.

Det legges til rette for at studentene får fordypningspraksis i forhold til pasientgruppene innenfor rus, avhengighet og psykiske lidelser.